

בס"ד. יום ה', וא"ו תשרי ה'תשל"ז*

שובה ישראל עד הוי' אלקיך, וידוע הדיוק בזה שאומר עד הוי' אלקיך, דלכאורה הול"ל להוי' אלקיך². וגם מה שמזכיר כאן ב' השמות הוי' ואלקים³. גם צלה"ב מה שממשיך בכתוב כי כשלת בעוניך, הרי זה שתשובה (שובה) היא על חטא ועון מובן מעצמו, ומה מחדש הכתוב בכי כשלת בעוניך⁴.

ב) והענין הוא, דבעבודת האדם שני ענינים בכללות. סור מרע ועשה טוב⁵. וידוע שהעבודה דסור מרע שייכת (בעיקר) לשם אלקים, והעבודה דעשה טוב לשם הוי'. והענין הוא, כדאיתא בשו"ע⁶ שכשמזכירים שם הוי' צריך לכוין שהוא הי' הוה ויהי', וכשמזכירים שם אלקים צריך לכוין שהוא תקיף ואמיץ אשר לו היכולת בעליונים ובתחתונים. ומהחילוק שבין שני ענינים אלה הוא, דזה שלו היכולת בעליונים ובתחתונים הוא בהאלקות שבערך העולמות, דבכללות הוא ממלא כל עלמין, וזה שהוא הי' הוה ויהי' כאחד⁸ הוא בהאלקות שלמעלה מעולמות, סובב כל עלמין. והענין הוא, דגדר העולם הוא מקום וזמן⁹, דכמו כן הוא גם בעולמות הרוחניים שהם מוגדרים בגדר דמקום וזמן, אלא שהמקום והזמן שבהם הוא מקום וזמן רוחני¹⁰. וכיון שאור הממלא הוא אור שבערך העולמות, מובן, שגם באור הממלא יש דוגמת מקום וזמן, וכידוע¹¹ שבאור הקו, שבכללות הוא אור הממלא, ישנם הענינים דמעלה ומטה (מקום) קדימה ואיחור (זמן), שהוא השרש דמקום וזמן שבעולמות. וזה שהוי' הוא הי' הוה ויהי' כאחד למעלה מהתחלקות הזמן, הוא, כי הוי' הוא האור שלמעלה מעולמות. אלא שאעפ"כ, מזה שאומרים שהוי' הוא הי' הוה ויהי' כאחד [דהי' הוה ויהי' הוי'ע הזמן, אלא שהוא למעלה מהתחלקות], מובן, שגם הוי'

(* יצא לאור בקונטרס וא"ו תשרי — תש"ג, "לקראת ו' תשרי, יום היארצייט של הרבנית הצדקנית מרת חנה תנצב"ה (אמו של — יבלח"ט — כ"ק אדמו"ר שליט"א), נסתלקה שבת תשובה בעת עלות המנחה שנת תשכ"ה, אשר השנה מלאו עשרים וחמש שנים מיום ההסתלקות שלה .. יום ה', וא"ו תשרי ה'תשנ"ג).

(1) הושע יד, ב. — התחלת וראשית ההפטורה דשבת שובה. וראה לקמן (ע' צו ואילך) מאמר ד"ה שובה ישראל מש"פ האזינו — שהוא המשך למאמר זה.

(2) לקו"ת דרושים לשבת שובה ד"ה שובה הב' (סו, ריש ע"ב). רד"ה זה תרס"ו (המשך תרס"ו ע' יז). ובכ"מ.

(3) רד"ה זה תרנ"ט (סה"מ תרנ"ט ע' יח), תרצ"ה (סה"מ קונטרסים ח"ב שכח, א), תרח"צ (סה"מ תרח"צ ע' לד). ועוד.

(4) מקומות שבהערה הקודמת. ד"ה זה ה'תש"ד (סה"מ ה'תש"ד ע' 15). ועוד.

(5) תהלים לד, טו.

(6) לקו"ת בלק ד"ה מה טובו (עג, ב. שם, ד).

(7) אדה"ז או"ח ס"ה ס"ב"ג.

(8) שעהיזה"א פ"ז (פב, א), מרע"מ פ' פינחס (רנז, סע"ב). פרדס שער א (שער עשר ולא תשע) פ"ט.

ואפשר שכ"ה הכוונה גם בשו"ע שם.

(9) שעהיזה"א שם.

(10) ראה בארוכה סה"מ תרנ"ד ע' רצא. המשך תער"ב ח"ב ע' תתק ואילך.

(11) ראה המשך תער"ב שם. סה"מ ה'תש"ח ס"ע 160 ואילך.

שייך לזמן¹² (עולמות), דזהו גם מה שהוי' הוא לשון מהוה¹³, דהתהוות כל העולמות היא משם הוי'. אלא שהעולמות כמו שמתהווים משם הוי' אינם מוגבלים כ"כ, ולכן, העבר ההוה והעתיד הם כאחד. וזהו שהוי' ואלקים הוא סובב כל עלמין וממלא כל עלמין¹⁴, דהתהוות שמאור הממלא, מכיון שהוא בערך העולמות ומקור אליהם, היא בדרך התלבשות. ולכן העולמות שנתהוו ממנו הם מציאות¹⁵, כי ענין ההתלבשות הוא שהוא מתלבש להוות את העולמות, והתהוות שמאור הסובב, מכיון שאין להעולמות ערך אליו, היא באופן דבדרך ממילא, בדוגמת פעולה הבאה מהרצון¹⁶ (רצון הוא משל על סובב), שהרצון הוא רק סיבה להפעולה ואינו מתלבש בה¹⁷. ולכן העולמות שנתהוו מאור הסובב אינם בבחי' מציאות¹⁵, כי כמו שהרצון עצמו אינו מציאות והוא רק גילוי העצם [וע"ד הרצון שבנפש האדם שהוא רק הטיית והמשכת הנפש], עד"ז הוא גם בנוגע להתהוות שמהרצון¹⁸, שענינה הוא (לא זה שמתהווים עולמות, אלא) זה שע"י התהוות נשלם הרצון. וזוהי השייכות דאור הסובב ואור הממלא להשמות הוי' ואלקים, דאור הממלא נקרא בשם אלקים מלשון כח¹⁹, כי הוא בדוגמת כח שענינו הוא לפעול²⁰. אלא שמכיון שמציאות העולמות הוא עי"ז שכח האלקי מהווה אותם בכל רגע ורגע מאין ליש²¹, לכן הכוונה בשם אלקים היא אשר לו היכולת בעליונים ותחתונים, שהממשלה והשליטה שלו (אלקים מלשון שררה²²) על העליונים והתחתונים היא גם לאחר שנתהוו, והשליטה עליהם היא גם בנוגע לעצם מציאותם (אם להוות אותם אם לאו). ואור הסובב נקרא בשם הוי', הי' הוה ויהי' כאחד, דמכיון שהתהוות שמאור הסובב ענינה הוא זה שע"י התהוות נשלם הרצון, הרי אין חילוק בזה בין עבר הוה ועתיד²³, הי' הוה ויהי' כאחד.

12 להעיר מעטרת ראש שער ר"ה פ"ד: "הי' הוה ויהי' כא' שהוא למעלה מבחי' התחלקות הזמן דעבר הוה עתיד", "מ"מ הרי הוא שרש התחלקות הזמן .. ונק' מקור הזמן עכ"פ".

13 שעהיה"א רפ"ד. וראה גם זהו ופרדס שבהערה 8.

14 לקו"ת בלק שם (עג, ד ואילך). ובכ"מ. וראה גם ד"ה לך אמר לבי הי' תש"כ ס"ו (לקמן ח"ד ע' רפו). וש"נ.

15 ראה ד"ה הנ"ל שם, דהנבראים שמתהווים משם אלקים (ממלא), מכיון שהתהוותם היא בדרך התלבשות, הביטול שלהם הוא רק ביטול היש, והנבראים שמתהווים משם הוי' (סובב), מכיון שהתהוותם היא באופן דבדרך ממילא, הביטול שלהם הוא ביטול במציאות.

16 ראה המשך תרס"ו ע' קצח. ולהעיר גם מסה"מ קונטרסים ח"א צט, סע"ב ואילך "התהוות דשם הוי' היא בדרך ממילא .. כשעלה ברצונו ית' שיהיו עולמות נתהווה מציאות העולמות .. שבזה התהוות היא בדרך ממילא".

17 המשך תרס"ו שם.

18 ראה עד"ז המשך תער"ב ח"א פמ"ט. סה"מ תרע"ח ע' שה. ד"ה בלילה ההוא תש"כ (סה"מ תש"כ 93).

19 בכ"מ בדא"ח, דאלקים הוא לשון כח כמ"ש (יחזקאל יו, יג) ואת אילי הארץ לקח (מקומות שבהערה הבאה). ובסה"מ תרפ"ח ע' טט, מובא גם (בהמשך לפסוק זה) מ"ש בשו"ע רבינו ז"ל (שבהערה 7) וכשמוכיר שם אלקים יכוין שהוא תקיף ואמיץ.

20 ראה סה"מ עטר"ת ע' שס. תרפ"ח שם. קונטרסים ח"א צז, א. ועוד.

21 שעהיה"א פ"א.

22 פרש"י סנהדרין ב, סע"ב. הובא באוה"ת יתרו ע' תשנ.

23 וע"ד חילוקי המדריגות מעלה ומטה שבעולמות, שהם מצד אור הממלא, משא"כ אור הסובב הוא סובב כל עלמין בשוה (לקו"ת ר"פ אמור. ובכ"מ).

וזהו הקשר דשני העבודות דסור מרע ודועשה טוב לב' השמות אלקים והוי'. דהנה ידוע²⁴ שבסור מרע נכלל גם הזהירות שלא לעבור על מ"ע (דביטול מ"ע הוא איסור, רע), אלא שבסור מרע, מכיון שהזהירות שלו בקיום המצוות הוא מפני שירא²⁵ לעבור על ציווי המלך, קיום המצוות שלו הוא רק עד כמה שמחוייב. והחידוש בהעבודה דעשה טוב הוא, שקיום המצוות שלו הוא (לא רק מפני שהוא מוכרח בזה, בכדי שלא לעבור על הציווי, אלא) באופן דעשי', ועשה טוב. וכמ"ש בלקו"ת²⁶ דענין ועשה טוב הוא שמייגע את עצמו בתומ"צ, ועד ליגיעה יותר מטבעו ורגילותו²⁷. וזהו שהעבודה דסור מרע שייכת לשם אלקים והעבודה דועשה טוב לשם הוי', כי זה שהוא ירא לעבור על מצות המלך, ועד שמפני היראה שלו הוא כובש את יצרו (גם כשיצרו בוער כאש²⁸) מפני שהוא ירא לעבור על מצות המלך, הוא ע"י שמרגיש שהוא ית' מושל ושולט עליו, אלקים. והעבודה דועשה טוב, שמייגע עצמו בתומ"צ יותר מטבעו ורגילותו, הוא ע"י גילוי אור הסובב שלמעלה מעולמות, הוי' שלמעלה מטבע.

ג) **וביאור** השייכות של העבודה דועשה טוב לאור הסובב בפרטיות יותר, הנה נתבאר לעיל, שגם אור הסובב יש לו שייכות לעולמות, אלא שענינם של העולמות לגבי אור הסובב הוא (לא המציאות שלהם, רק) זה שעל ידם נשלם הרצון. ועד"ז הוא בהעבודה דועשה טוב, דמכיון שהעבודה דועשה טוב הוא מפני שהוא אוהב את הוי' וחפץ לדבקה בו²⁹, הרי עבודתו את ה' קשורה עם מציאותו של האדם, האהבה והרצון שלו. אלא שהאהבה שלו להוי' היא באופן שזה (אהבת ה') נעשה כל ענינו³⁰, שלכן עבודתו את ה' היא באופן שאינו מתחשב עם הגבלת הטבע שלו. וזוהי המעלה בהעבודה דבקש שלום, שהוא עסק התורה, על העבודה דועשה טוב, כי התורה נקראת משל הקדמוני³¹, שהיא משל ולבוש לבחי' קדמונו של עולם, היינו לעצמות אוא"ס שאינו בגדר עלמין כלל³², ולכן, הביטול דעסק התורה הוא

24 ראה לקו"ש ח"ז ע' 183 הערה 39.

25 ראה לקו"ש שם, דמ"ש בתניא רפמ"א "שהיראה היא שרש לסור מרע" (ולא "לשס"ה לית" ככפ"ד) כי היראה היא שרש גם ל"סור מרע" שבמ"ע.

26 בלק שם (עג, ד).

27 ועד"ז ענין עובד אלקים המבואר בסש"ב פט"ו — לקו"ת שם.

28 ראה תניא פ"ל (לח, ב).

29 תניא רפ"ד.

30 להעיר מסה"מ ה'תשי"א ע' 323, דביראה, האדם הירא והדבר שירא ממנו, הם שני ענינים. משא"כ באהבה, מציאותו של האדם האוהב הוא הדבר שכוסף ומשתוקק אליו. ולכן, "כשם שאי אפשר שישכנו האש והמים בכלי אחד, כן לא תשכון בלב המאמין אהבת הוי' ואהבת עוה"ז".

ועפ"ז יש לומר, דזה שהיגיעה יותר מטבעו ורגילותו היא בהעבודה דועשה טוב דוקא, הוא, כי ע"י אהבתו את הוי' (השרש דרע"ט) הוא יוצא ממציותו* וכל ענינו הוא אהבת ה'.

31 שמואל"א כד, יד. וראה פרש"י עה"פ. פרש"י משפטים כא, יג (ד"ה והאלקים אנה לידו הב').

32 לקו"ת שם (עד, א).

(* ואין סתירה לזה ממ"ש בתניא רפ"ד (נעתק לעיל בפנים) "והמקיימן באמת הוא האוהב את שם הוי' והפך לדבקה בו" — כי "אין הכוונה שמקיים את המצוות מצד הטוב המגיע לו מזה, כ"א שע"ז יהי' דבוק באלקות" (סה"מ ה'תש"ח ע' 82).

ביטול בתכלית³³. וכמבואר בתו"א³⁴ החילוק בין תורה למצוות, שבקיום המצוות, האדם המקיים את המצוות הוא כמו עבד המקיים מצות המלך, דמציאות העבד אינה מציאות האדון. וגם כשקיום המצוות שלו היא מאהבה בתענוגים, אעפ"כ יש מי שאוהב³⁵. משא"כ בלימוד התורה ה"ה המלך עצמו. דכאשר עסק התורה הוא בביטול, אזי ואשים דברי כפיך³⁶, דברי ממש. היינו (שלא האדם הוא המדבר, כי אם) שדבר הוי' זו הלכה³⁷ היא המדברת מתוך גרונו.

ד) **והנה** עד"ז הוא בהעבודה דאהבת ה', שיש בה ג' מדריגות. בכל לבבך, בכל נפשך, ובכל מאדך. ומבואר בכ"מ³⁸, שהאהבה דבכל לבבך היא ע"י ההתבוננות באור האלקי המתלבש בנכראים להחיותם, דבכללות הוא אור הממלא. דע"י שמתבונן שהחיות של כל דבר הוא אלקות, וההתבוננות שלו היא באופן שזה יהי מובן גם בהשכל דנפש הבהמית, עי"ז יבוא לאהבה את הוי' בכל לבבך בשני יצריך³⁹. והאהבה דבכל נפשך היא ע"י ההתבוננות שהאור המחי את העולמות הוא הארה בלבד ושהארה זו היא באין ערוך לגבי אוא"ס, דבכללות הוא אור הסובב, עי"ז יבוא לאהבה דבכל נפשך, שאהבתו את הוי' היא באופן דמסירת נפש, אפילו נוטל את נפשך³⁹. והאהבה דבכל מאדך היא ע"י גילוי עצמות אוא"ס שאינו בגדר עלמין כלל, שע"י גילוי זה, האהבה היא למעלה ממדידה והגבלה. והגם שגם האהבה דבכל נפשך היא אפילו נוטל את נפשך וענין המס"נ הוא למעלה ממדידה והגבלה, הנה המס"נ⁴⁰ שבהאהבה דבכל נפשך, שהוא בכללות בבחי' חי'⁴¹, היא באופן שהוא רוצה למסור את נפשו [ויתירה מזו שרצון זה הוא דוגמת⁴² הרצון שע"פ טעם, מצד זה שכל הענינים הם באין ערוך לגבי אוא"ס]. והאהבה דבכל מאדך, שהיא בכללות בבחי' יחידה⁴¹, היא לא מצד הרצון שלו אלא מפני שאינו יכול להפרד ח"ו מאחדותו ית'⁴³. דמס"נ באופן זה הוא אמיתית ענין הביטול, מכיון שהמס"נ היא לא מצד הרצון (מציאות) שלו אלא מצד האלקות. וע"ד שנת"ל (סעיף ג) מעלת העבודה דבקש שלום על העבודה דועשה טוב.

ויש לומר, דזהו הטעם שבפרשה שני' דק"ש נאמר רק בכל לבבכם ובכל נפשכם⁴⁴, כי האהבה דבכל מאדך, להיותה באה ע"י הגילוי דאוא"ס שאינו בגדר עלמין

33 ראה תו"א וארא שבהערה הבאה, דזה שבעסק התורה ה"ה המלך עצמו (ראה לקמן בפנים) הוא כי התורה היא מבחינת אנכי שלמעלה מהוי'.

34 וישב כז, ב. וארא נו, א.

35 תו"א וארא שם.

36 ישעי' נא, טז.

37 שבת קלח, ב.

38 תו"ח שמות תקלט, א [בהוצאה החדשה — תצוה ח"ב סוד, ב]. סה"מ תר"ן ע' שנו ואילך. סה"מ

קונטרסים ח"ב שפח, ב.

39 ואתחנן ו, ה. ברכות נד, א במשנה. ספרי (הובא בפרש"י) עה"פ.

40 בהבא לקמן — ראה גם (עד"ז) ד"ה פדה בשלום ה'תשל"ט סעיף ד (לקמן ח"ב ע' מא).

41 שערי תשובה לאדמו"ר האמצעי ח"א (שער התפלה) נה, א.

42 אבל לא ממש. כי אהבה זו היא מצד הנשמה, ורק שמתעוררת ע"י ההתבוננות — קונטרס העבודה

פ"ה (ע' 18 ואילך). ובכ"מ. וכ"מ גם בתו"ח שבהערה 38.

43 המשך תרס"ו ע' רסו. וראה גם תניא פי"ח "שאי אפשר כלל".

44 עקב יא, יג.

כלל, אינה לכאורה⁴⁵. וזה שדורשים מכאורה היא האהבה שמצד אור הממלא ואור הסובב. ועד"ז הוא בנוגע לג' הענינים דסור מרע ועשה טוב ובקש שלום, שבכו"כ מקומות נזכרו רק שני הענינים דסור מרע ועשה טוב.

(ה) **והנה** ידוע⁴⁶ דזה שע"י התשובה נעשה סליחת עוונות, דאמיתית ענין הסליחה הוא שהאדם יהי' מרוצה לפניו ית' כמו קודם החטא, הוא, כי ע"י התשובה ממשיכים רצון חדש מאוא"ס בעל הרצון, שלמעלה מהרצון דתומ"צ. והמשכה זו היא ע"י שעשיית התשובה שלו היא באופן דבכל מאדך, למעלה ממדידה והגבלה. כידוע⁴⁷ שע"י האהבה דבכל מאדך עושין רצונו של מקום, ופירוש עושין רצונו של מקום הוא שעושים את הרצון. כי ע"י האהבה דבכל מאדך, מגיעים באוא"ס שלמעלה מרצון, ועי"ז, ממשיכים משם רצון חדש⁴⁸. וע"פ הידוע⁴⁹ שעבודת האדם שעל ידה נעשית ההמשכה צריכה להיות מעין ההמשכה, יש לומר, דשני הענינים בעושין רצונו של מקום, שההמשכה היא מאוא"ס שלמעלה מבחי' רצון ושגם הרצון שנמשך משם הוא למעלה יותר מהרצון כמו שהוא מצד עצמו, נעשים ע"י דוגמת שני ענינים אלה בהאבה דבכל מאדך. דע"י שהאהבה דבכל מאדך היא למעלה מרצון (וכנ"ל סעיף ד שהמס"נ דבכל מאדך היא לא שהוא רוצה למסור נפשו אלא שאינו יכול להפרד ח"ו מאחדותו ית'), לכן היא מגעת בבעל הרצון⁵⁰. וזה שע"י האהבה דבכל מאדך נעשה עליו גם בהאהבה דבכל לבבך ובכל נפשך, עי"ז, גם הרצון שנמשך מבעל הרצון הוא נעלה יותר.

(ו) **וזהו** שובה ישראל עד הוי' אלקיך, דזה שנאמרו כאן ב' השמות הוי' ואלקים הוא, כי ענינו ועבודתו של כל אחד מישראל הוא בב' שמות אלה. וכיון שענין התשובה הוא שישוב ויחזור למקומו, לכן נאמר כאן ב' השמות דהוי' ואלקים. וזה שאומר עד הוי' אלקיך (ולא להוי' אלקיך) הוא, כפירוש אדמו"ר הזקן⁵¹, ששיעור התשובה⁵² הוא עד שהוי' יהי' אלקיך. והיינו, שהתשובה צריכה להיות באופן דבכל מאדך, למעלה ממדידה והגבלה, שע"י היא ההמשכה מאוא"ס שלמעלה מהוי', דענין זה (שההמשכה היא מאוא"ס שלמעלה מהוי') מתגלה בזה שהוי' הוא אלקיך כחך וחיותך. כי בכדי שיהי' החיבור דסובב (הוי') וממלא (אלקים) הוא ע"י

45 להעיר מברכות לה, ב "הרבה עשו כר"י ועלתה בידן, כרשב"י ולא עלתה בידן". דמזה מוכח שענין "עושין רצונו של מקום" הוא רק ביחידי סגולה — והרי "עושין רצונו של מקום" הוא כשישנה גם האהבה דבכל מאדך, כדלקמן ס"ה.

46 סהמ"צ להצ"צ לט, ב. סה"מ קונטרסים ח"א קכו, א ואילך. וראה עד"ז לקו"ת אחרי כו, ג.

47 אור"ת להח"מ (הוצאת קה"ת) פ' עקב נג, סע"ג ואילך (בהוצאת קה"ת ה'תשמ"מ ואילך — סי' קסו).

וראה גם חדא"ג מהרש"א לברכות שם.

48 ראה בכ"ז לקו"ת ברכה צט, ג. אמרי בינה שער הק"ש פפ"ו. חינוך (שבשערי תשובה לאדמו"ר

האמצעי) פמ"ט (נו, א ואילך). אוה"ת עקב ע' תצו. ראה ס"ע תערב ואילך. ועוד.

49 ראה בארוכה ד"ה באתי לגני ה'תשכ"ט ס"ט (לקמן ח"ב ע' שכה ואילך). וש"נ.

50 להעיר מלקו"ת ברכה שם, שבכל מאדך הוא "ביטול רצון".

51 לקו"ת דרושים לשבת שובה ד"ה שובה הא' (סה, א).

52 כ"ה הלשון ברד"ה שובה ישראל ה'תש"ד (סה"מ ה'תש"ד ע' 15). וכ"ה גם ברד"ה זה תרח"צ (סה"מ

תרח"צ ע' לד).

שההמשכה היא מאוא"ס שלמעלה מהוי"ו⁵³. וזהו שממשיך בכתוב כי כשלת בעוניך, שהוא טעם על זה שהתשובה צריכה להיות באופן זה, דמכיון שכשלת בעוניך, לכן אין מספיק העבודה דבכל לבבך ובכל נפשך שמצד השמות אלקים והוי", וצריכה להיות העבודה דבכל מאדך, בכדי שתהי' ההמשכה מאוא"ס שלמעלה מהוי".

(ז) **ועוד** פירוש בשובה ישראל עד הוי' אלקיך, שהתשובה צריכה להיות עד שהוי' יהי' רק בחי' אלקים וצמצום לגבי או"ס שלמעלה מהוי"ו⁵⁴. והחילוק בין שני הפירושים הוא, דלהפירוש בעד הוי' אלקיך שהוי' יהי' אלקיך כחך וחיותך, מה שנמשך בגילוי הוא השמות הוי' ואלקים אלא שהחיבור דב' השמות הוא ע"י המשכה מאוא"ס שלמעלה מהוי' ואלקים. ולהפירוש בעד הוי' אלקיך שהוי' יהי' רק בחי' אלקים וצמצום לגבי או"ס שלמעלה מהוי', האור עצמו (שלמעלה מהוי') נמשך בגילוי. דזה שהוי' נעשה בחי' אלקים וצמצום לגבי או"ס שלמעלה מהוי' הוא דוקא כשאור זה מאיר בגילוי.

ויש לומר, דהחילוק בין שני הפירושים הוא ע"ד החילוק שבין תקיעת שופר לאמירת פסוקי שופרות. דהנה מבואר בהמשך תרס"ו⁵⁵, שמלכיות וזכרונות הם באור הממלא ואור הסובב, וההמשכה שע"י שופר היא מאוא"ס שלמעלה מממלא וסובב, ועד להמשכה מהעלם העצמי, שע"י המשכה זו נעשה היחוד דסובב וממלא. וההמשכה⁵⁶ שע"י אמירת פסוקי שופרות היא למעלה יותר גם מההמשכה שע"י תקיעת שופר. דההמשכה שע"י תקיעת שופר היא רק אור הסובב ואור הממלא, אלא שע"י שההמשכה היא מאוא"ס [ולמעלה יותר מהעלם העצמי], הם מתחברים ומתאחדים. וע"י אמירת פסוקי שופרות נמשך העלם העצמי עצמו, בדוגמת הגילוי שיהי' לעתיד. וזהו⁵⁶ מה שבפסוקי שופרות אומרים פסוקי שופרות דמ"ת ומסיימים בענין השופר דלעתיד, כי לע"ל יהי' הגילוי דהעלם העצמי. ועד"ז הי' הגילוי דמ"ת.

(ח) **והנה** השופר דלעתיד הוא נעלה יותר מהשופר דמ"ת, כדאיתא בפרקי דר"א⁵⁷ בענין ב' קרניו של אילו של יצחק, דקרן הימין גדול מהשמאל, בשל שמאל תקע בו הקב"ה על הר סיני ובשל ימין עתיד לתקוע בו לעתיד לבוא. וגם בשופר דלעתיד עצמו ישנם כמה דרגות, ואד' הוי' בשופר יתקע, ויתקע בשופר גדול⁵⁸. דאד' הוי' הם שמות, אלא ששמות אלה (אד' הוי' בניקוד אלקים) הם נעלים ביותר, כמבואר בארוכה בלקו"ת⁵⁹. דגילוי זה יהי' בהתחלת הגאולה. ולאח"ז יתקע

53 ראה לקמן בפנים (מהמשך תרס"ו) בענין מלכיות וזכרונות ושופרות. וראה גם לקו"ת בלק שם (עד, א), שע"י עסק התורה (בקש שלום), שהיא משל ולבוש לקדמונו של עולם שלמעלה מסובב, נעשה השלום והחיבור דסובב וממלא.

54 ע' תקלז ואילך.

55 שם ע' תקמא ואילך.

56 שם ע' תקמג.

57 פל"א.

58 זכרי' ט, יד. ישע"י כז, יג. והם מפסוקי שופרות דר"ה.

59 נצבים מז, ד ואילך. ושם הוא בנוגע להשמות הוי' אד' שבפסוק כי כארץ תוציא צמחה גו' כן אד'

בשופר גדול, יתקע סתם ולא נאמר מי הוא התוקע, כי תקיעה זו היא המשכה וגילוי מבחינת סתימא דכל סתימין⁶⁰. ויש לומר, דזה שבפסוקי שופרות דראש השנה אומרים גם הפסוק יתקע בשופר גדול, הוא, כי ע"י העבודה דר"ה ממשיכים גם ענין זה. ועפ"ז יש לומר, דזה שאומרים בההפטורה דשבת תשובה שובה ישראל עד הוי' אלקיך, שבהוי' זה נכלל גם הענין דהוי' אד' בניקוד אלקים שהוא דרגא נעלית ביותר, ואעפ"כ אומרים שהתשובה צריכה להיות עד שהוי' יהי רק בחינת אלקים וצמצום לגבי אוא"ס שלמעלה מהוי', כי ע"י העבודה דר"ה ממשיכים גם ענין יתקע בשופר גדול, ולגבי דרגא זו, גם השם הוי' אד' כאלקים יחשב.

(ט) **והנה** ידוע מ"ש באגרת התשובה⁶¹ שתשובה עילאה היא בשמחה רבה. ומזה מובן במכ"ש בנוגע להתשובה דשבת תשובה, שבתשובה עילאה עצמה היא דרגא נעלית ביותר, ועד שגם הוי' אד' כאלקים יחשב, שצריכה להיות בשמחה רבה ועצומה. וכיון ששמחה פורצת גדר⁶², הנה ע"י השמחה בעשרת ימי תשובה, ובפרט בשבת תשובה, פורצים כל המדידות וההגבלות, ענני במרחב י"ה⁶³, וזה נמשך על ובכל השנה, בענינים הרוחניים, שהעבודה בתומ"צ תהי' בהרחבה ובאופן דופרצת⁶⁴, וגם בענינים הגשמיים בכני חיי ומזוני רויחי, ועד להרחבה האמיתית שתהי' בביאת משיח צדקנו, ורחבה גו' למעלה עתידה ירושלים להיות מורחבת כו'⁶⁵, עתידה ירושלים שתתפשט בכל ארץ ישראל ועתידה ארץ ישראל שתתפשט בכל הארצות⁶⁶, בביאת משיח צדקנו בקרוב ממש.

הוי' יצמיח גו'. ובלקו"ת דרושים לר"ה (נט, ג) מדבר בהפסוק ואד' הוי' בשופר יתקע ומציין ללקו"ת נצבים שם.

(60) לקו"ת דרושים לר"ה שם נט, סע"ד. לעיל ע' י.

(61) פי"א (קא, רע"א).

(62) ראה בארוכה ד"ה שמח תשמח תרנ"ז ס"ע 49 ואילך (סה"מ תרנ"ז ע' רכג ואילך).

(63) תהלים קיח, ה.

(64) ויצא כח, יד.

(65) יחזקאל מא, ז. שהש"ר פ"ז, ד.

(66) ראה ספרי דברים בתחלתו. פס"ר פ' שבת ור"ח. יל"ש ישעי' רמז תקג.